

Аннотация

Светлана Журба. Авангардный роман: игровые приемы организации текстового пространства.

В статье исследуются игровые приемы организации текстового пространства в авангардном романе. Игра рассматривается как оригинальный способ организации художественного материала, отход от норм классического романа, множественность интерпретационного подхода, нарративной техники, сотворчество автора и читателя.

Ключевые слова: авангардный роман, текст, игровые приемы, интертекстуальная игра.

Summary

Svitlana Zhurba. Avant-garde novel: the playing strokes of organization of text space.

The article studies playing strokes of text space organization in an Avant-garde novel. The game is considered as an original way of artistic material deviation from norms of classic novel, a plurality of interpretative approach, narrative technique, co-creation of the author and reader.

Key words: Avant-garde novel, text, playing strokes, intertekstual'na game.

УДК 82 – 94. 09 : 004. 738. 5

Ірина БАРБУКОВА

асистент,

Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка

ГЕТЕРОГЕННА ПОЕТИКА ВІРТУАЛЬНИХ ЩОДЕННИКІВ

У статті розглядається жанрово-стильова специфіка віртуальних щоденників (блогів), констатується факт їх синкретичності через поєднання ознак записника, щоденника, нотаток, повноправних літературних творів. Жанровою модифікацією класичного щоденника є онлайн-овий, який корелюється технічними умовами ведення. Це надає можливість автору обирати власну форму комунікації з читачем (гостем) щоденника, визначати мету ведення, тематику, мультимедійні засоби тощо. Поетика гіпертексту, безфабульність, множинність та варіативність прочитання надають онлайн-овому щоденнику публічності, відкритості, мобільності.

Ключові слова: віртуальний, онлайн-овий щоденник (блог), віртуальний дискурс, мережа Інтернет, комунікативний простір, жанрові модифікації, текстове поле.

Стрімкий розвиток інформаційних технологій, який розпочався на зламі ХХ – ХХІ ст., спричинив аналіз віртуального дискурсу, який поступово починає входити в широке коло філологічних досліджень. Цей інтерес пояснюється стрімким поширенням цифрових технологій і збільшенням частки літературно-мистецького сегмента Інтернету в просторі Мережі. У зв'язку з цим останнім часом у середовищі гуманітаріїв усе частіше дискутуються питання сучасної культури та Інтернету, який став символом інформаційної революції, а також нових

можливостей і водночас небезпек, що їх із собою несе людині комп'ютерна цивілізація. Поява комунікативного середовища як особливої сфери реалізації мови, сфери, що ніколи раніше не існувала, викликає потребу в нових мовних засобах комунікації або ж трансформації та переосмисленні вже відомих. Науковці відзначають формування нового дискурсу в новому комунікативному просторі – електронного (комп'ютерного, віртуального), який згодом може серйозно впливати на мовленнєву поведінку всього суспільства, та своєрідний віртуальний текст у сучасній літературі.

У процесі висвітлення жанрово-стильової специфіки щоденників ураховувалися дослідження О. Валевського, О. Дацюка, У. Еко, Д. Затонського, В. Кардіна, М. Кодака, Ю. Лотмана, Б. Мельничука, Ж. Нефа, Г. Сивоконя та ін., а також сучасні праці про жанрову специфіку мережевої літератури, її жанрову гібридність і становлення парадигми сучасної теорії жанрів Лін Бредер, О. Горошко, Ю. Завадського, Л. Компанцевої, С. Михайлова, Л. Пивоварової, М. Сидорової; про конструювання віртуальної особистості в мережевому просторі Є. Горного.

На особливу увагу заслуговують наукові розвідки В. Анісімова, В. Волохонського, Я. Грекова, С. Заборовської, Ю. Зайцевої, В. Захарченка, Н. Курчакової, Р. Лейбова, І. Даровської, Л. Діасамідзе, М. Василенка, які торкаються аналізу інтернет-блогів, їхньої структури, класифікації, правил ведення щоденника, форм самопрезентації, стилю тощо.

Зростання інтересу сучасного літературознавства до новітніх жанрових модифікацій щоденників, мовної фактури різноманітних зразків цього проміжного жанру документалістики й мемуаристики, інформаційного та смислового наповнення зумовив вибір нашого дослідження. На сьогодні жанр віртуального щоденника є малодослідженим і вимагає літературознавчого визначення цього феномену як форми самовираження не тільки автора, а й користувача.

Мета статті – розглянути репрезентативні зразки віртуальних щоденників і схарактеризувати їх літературний профіль шляхом системного аналізу крізь призму основних жанрово-поетологічних категорій і понять. Реалізація поставленої мети передбачає розв'язання таких завдань: простежити трансформацію характерних ознак класичного щоденника в сучасних блогах та встановити їх модифікації. Віртуальний щоденник екзистенційно зорієнтований на іншого, у якому є потреба знайти близьку за духом особистість або представити себе в новому образі, викликати про себе певне враження й оцінку. Інакше кажучи, „чинник жанру щоденника модифікується настільки, що втрачає

основну свою презумпцію самовираження безвідносно до сприйняття іншого й перетворюється на екзистенційний дискурс, зацентований на потребі в словесному і розумовому самовираженні в просторі своєї особистості і потребі в множинній діалогічності” [9].

Жанрова та стилістична неоднорідність онлайнного щоденника, на позначення дослідниці А. Ільків, пояснюється безплановістю композиції чи задуманого сюжету, бо композиційну та фабульну структури визначає перебіг зовнішнього та внутрішнього життя героя-автора, що й спричинює мінливість стилю та розвиток у щоденниках мікрожанрів, автономних, своєрідно обрамлених вставних текстів [7]. Створення таких конструкцій, наголошує Н. Фатеева, „пов’язане з активним налаштуванням автора на діалогічність, яка дозволяє йому не обмежуватись лише сферою своєї суб’єктивної, індивідуальної свідомості, а вводить у текст одночасно кількох суб’єктів висловлювання, які виявляються носіями художніх систем. Виникає те, що М. Бахтін назвав „поліморфізмом тексту” і визначив як співіснування в тексті кількох голосів” [19, 4]. Наголошує на внутрішньому різноманітті малих жанрів (молитви, швидкоплинної розмови, особистого одкровення з інтроспекцією) всередині щоденникового тексту й дослідник М. Міхеєв [14, 27].

Суголосно цьому науковець Т. Бовсунівська також акцентує увагу на тому, що „найпоширенішою формою трансплантації та оновлення жанрових структур є фрагмент жанру в іншому жанрі” [2, 494], зокрема проникнення в їх текст мемуарних жанрів (автобіографії, спогадів, листів), коротких жанрів белетристики, публіцистичних мікрожанрів (записи публічних виступів, міні-рецензії, літературно-критичні нариси, відгуки) тощо, які на думку М. Міхеєва варто співвіднести з „мовними жанрами” Бахтіна”, оскільки „вони мають виходи і зникаються з такими традиційно прийнятими в культурі літературними формами, як мемуари, автобіографічна проза, сповідь, афоризм, листи, а також з жанрами художньої прози – розповіддю, нарисом, повістю, романом, п’єсою [14, 23].

Власне тому дослідник М. Міхеєв підводить щоденник до „ширшого поняття – перед-тексту, або навіть першотексту, тобто тексту в незакінченому чорновому вигляді, до якого автор збирається ще повернутися, щоб його переписати чи доповнити. До щоденникового тексту, – зазначає науковець, – належить его-текст – „текст, об’єктом якого є обставини життя самого автора; і текст, який написаний із суб’єктивною авторською точкою зору, тобто людиною з егоцентричної позиції” [14, 6]. Виходячи з цих положень, автор констатує: „У щоденнику текст не до кінця оброблений; опис подій робиться з

невеликого часового віддалення (не більше 1 дня); людина пише його сама; автор щоденника використовує його для „внутрішнього вживання”, звертаючись ніби до самого себе; події, які описуються, відповідають реальним фактам, яким сам автор був близьким свідком; текст нарізаний датованими відрізками” [14, 7].

Дослідниця О. Юферова зазначає, що „неоднорідність щоденника, розвиток значущої антиномії „внутрішнє – зовнішнє” у структурі виступають основним критерієм його аналізу”. Авторка апелює до думки О. Єгорова, який намагається примирити ці два начала в жанрі, доводячи, що події зовнішнього життя відбиваються в щоденнику паралельно з фактами свідомості й одночасно є змістовою його основою” [19, 177].

Серед причин дискусійності синкретизму щоденникового тексту М. Міхеєв визначає його віднесеність до літератури non-fiction, яка відмінна своїм призначенням і „звернена більше до життя, ніж до вимислу, швидше до побуту, ніж до уяви та фантазії” [14, 73]. У такій літературі, продовжує дослідник, адресатом є конкретні люди, знайомі автора, навіть сам автор [14, 74]. Окрім редукованого порівняно з художньою літературою адресата, звичайна література відмінна ще й своїм об’єктом, оскільки пишеться за фактами або на подіях, які автор вважає такими. Тут не передбачений вимисел, хоча він виникає (ефект дзеркала): читачі бачать не зовсім те, а скоріш за все те, що хотів бачити автор. М. Міхеєв доходить висновку, що меж між звичайною, документальною й художньою літературою зовсім не існує, вони переходять з однієї в іншу. Але такий перехід односпрямований, – зазначає дослідник, – лише звичайна й документальна літератури (як літератури фактів) можуть бути перетворені в літературу художню: будь-який малий жанр звичайної літератури, документ може бути „підхоплений” белетристикою й обіграний як частково-художня форма” [там само]. На противагу цьому А. Бочаров зазначає, що в щоденниках типізація життєвої правди зовсім інша, ніж у художній літературі: не узагальнюються багато явищ, осіб в одному образі, висновки тільки з конкретних спостережень, і навіть, на відміну від мемуарів, де автор володіє вже всім матеріалом, щоденник вловлює лише низку моментів, коли ще невідомо, яким буде наступний [3, 66]. Така „чернетка свідомості” або перед-текст, за визначенням М. Міхеєва, поєднує список поточних справ на майбутнє, зреалізований у щоденниках, блокнотах, відривних календариках, телефонних книгах, мемо, to do; регулярну фіксацію того, що вже трапилося у вахтових журналах, адрес-календарях, книгах записів актів.

Дослідниця О. Юферова слушно зауважує, що між жанром

щоденника, автобіографією та сповіддю „постійно відбуваються взаємодія й переходи, які трансформують „чисті” щоденникові ознаки й надають їм більшої виражальної сили. Звідси й виникають співвідношення щоденник-автобіографія, щоденник-сповідь, щоденник-нотатки, які можуть розглядатися як структурно-змістові варіанти жанру” [19, 177].

До відносно частотних жанрів, які зустрічаються в інтернет-щоденниках, належить автобіографія. Для частини автобіографічних текстів у Інтернеті, як зауважує С. Чемеркін, характерне нівелювання основної ознаки цього жанрового різновиду – розповіді від першої особи через упорядкування текстової інформації не автором і через плутання термінів біографії та автобіографії [18, 117]. Найвиразнішою ознакою мережевих щоденників залишається відсутність автора, яка замінена названим вище ніком або аватаром.

Для текстів інтернет-щоденника, написаних у літературному жанрі автобіографії, які ми зустрічаємо в блогах і умовно можемо назвати документами, характерним є широке використання некодифікованих елементів, застосування емотиконів, одиниць розмовного стилю, мовних засобів емоційно-оцінного характеру: „Маленьким немовлям я дивилася, розглядала довколишніх, предмети навкруги. Все дивувало, захоплювало. Бачу, бачу мамине обличчя, татка. Як же приємно від теплого, турботливого поцілунку мами. Я відчуваю сильні, надійні руки батька, які мене обіймають. Ой, як же хочеться їх знов побачити. Сумую... Покажи їх мені, дай відчути їх тепло! Ти можеш, правда? Ні? Сумно....

А пам’ятаєш, як я робила перші кроки? Топ, топ, топ... Дякую. Тепер вмю ходити, бігати. Чудово! Біжу, біжу у майбутнє” [12].

Створення автопортрета письменника за допомогою спогадів і щоденникових записів є ознакою класичного фактографічного щоденника (наприклад, щоденник Ю. Луцького), проте такий різновид останнього трапляється і в інтернет-просторі, де за допомогою уявного діалогу з читачем через монологи на окремі теми формується уявлення про автора та його творчість. Роль гостя або відвідувача блогу, позначена його коментарями, дискусією щодо окремих авторських оцінок, суперечностей навколо авторської постаті.

Послугуючись фактом спорідненості щоденникового жанру з епістолярним, виокремлюються в текстовому полі щоденника листи, що свідчить, на думку А. Татаренка, про „стирання меж між жанрами аж до їх повного взаємопроникнення” [16, 94]. Листи-повідомлення, які ми зустрічаємо в блогах, визначаються довільною й необмеженою практикою їх обміну, набувають діалогічної розмови, яка дозволяє

продовжити спілкування, нехтуючи привітально-прощальними конструкціями. На думку С. Чемеркіна, „для листування (традиційного й електронного) характерні такі ознаки: широке використання у кличному відмінку (часто пестливій формі) звертань; наявність традиційних форм на початку і в кінці послання; наявність у тексті особливих словосполучень з дієсловами наказового способу; використання побажань, вітань; невимушеність у доборі мовних засобів; безпосередність у вираженні емоцій; вживання граматичних конструкцій, властивих розмовній мові” [18, 130]. Характерною ознакою сучасного електронного листа є наявність електронної адреси комуніканта й листування в одному напрямку (при надсиланні на багато адрес) невідомим адресатам (наприклад, спаму).

Отже, записи, які ведуть автори блогів, а також коментарі набувають ознак жанру мінімалізованої кореспонденції, оскільки в них є відтворення подій, зображення факту, постановка та аналіз проблеми. У блогівських записах часто виявляються стилістика репортажу, елементи інтерв'ю, що сприяє об'єктивному й оперативному інформуванню читача про подію, одночасно зі спробою трактування, пояснення того, що трапилось. Тому записи блогерів, коментарі читачів є тим матеріалом, у якому простежується авторське ставлення до тієї чи іншої події.

Публіцистичний жанр інтерв'ю здебільшого вписується в текстову структуру веб-щоденника, наприклад, з інтерв'ю з О. Забужко: – Чому Ви відмовилися від пропозиції балотуватися в парламент? – Тому, що для письменника це найшвидший спосіб деградувати. Різниця між письменниками й політиками не лише в тому, що вони звертаються до різних адресатів. Вони ще й живуть у різних часових вимірах [15].

В онлайн-ових щоденниках досить часто ми зустрічаємо простий діалог з метою виявлення позиції співрозмовника чи обмін інформацією, досвідом. Технологічна особливість мережевого простору, на позначення С. Заборовської, нейтралізує й іншу особливість реального спілкування – „накладання” реплік кількох комунікантів, що характерно як для діалогу, так і полілогу [5]. Надіслані повідомлення дописувачів відображені на екрані монітора в лінійній послідовності:

Д.: Отже, першим був проект «Щоденник», а згодом виник «Re: make». Розкажи спочатку про «Щоденник»?

О.К.: Проект «Щоденник» – експеримент колективного творення текстів з наперед визначеним форматом та з невідомими до кінця кількістю учасників і сюжетною лінією...

Д: І мети конкретної не було?

О.К.: Мета була. Зробити з цієї концепції повноцінну книжку

текстів молоді та письменників українською мовою і презентувати її.

Д.: Розкажи про концепцію «Щоденника».

О.К.: Є три теми: Кохання, Час і Тіло. Учасник визначався сам на яку тему хоче писати і пише свій розділ. Хтось казав, що писати для «Щоденника» важко, бо забагато обмежень: обсяг знаків, попередній текст учасника, строк написання короткий, а хтось навпаки – говорить, що чим більше обмежень, тим нестандартніший, креативніший текст можна створити [12].

Отже, діалоги віртуальних щоденників ми можемо вважати постмодерними текстами, які є багатоваріантними, змінними й презентуються „не як кінцевий результат творчої діяльності суб’єкта, не як реалізація авторського задуму, а як нескінченно мінливий, спливаючий простір вербального спілкування” [10].

У структурі текстового поля інтернет-щоденників частотною є полеміка (диспут або круглий стіл), яка передбачає діалогізацію тексту, і є одним із головних способів побудови публіцистичного тексту. На основі аналізу записів онлайн-щоденників ми можемо констатувати той факт, що записи мають різні стилі викладу матеріалу: від стримано-офіційного до іронічно-скептичного повідомлення. Популярними стали закінчення, завершальні фрази повідомлень, які містять неоднозначне ставлення автора до події й водночас змушують читача самому замислитися над аналізом факту. Так, у віртуальному спілкуванні Ю. Іздрик зазначає: „А от, скажімо, мені страшенно не сподобався теж дуже модний письменник Сорокін. То це щось з розряду цьогорічного „Голубого вогника”. Таке ж жлобство, дуже таке щось корисливе, прораховане, розраховане на лохів. Не знаю, як це назвати, і що я ще не люблю – читати так званих культових письменників чи культові книги. Бо постійно присутній якийсь культ чогось, майже завжди. Є періоди, коли немає. Але виникає то Кастанеда, то той же Пелевін, Толкієн, Еко, Коельйо, Зюскінд, Павич, Дерріда... У мене в таких випадках з’являється якийсь внутрішній спротив” [6].

Проблемно-аналітичні статті, які наявні в письменницьких блогах, розраховані на певну цільову аудиторію. Як зазначає дослідник М. Василенко, така стаття завжди має дуже специфічний характер через двоякість підходів: „З одного боку, виражене використання авторської думки має поліпшувати читацьке сприйняття тексту, з іншого – подібний суб’єктивістський підхід надає можливість хибного висвітлення подій через домінування в описі авторського „я”. Зокрема, дослідником зазначено, що „специфіка присутності автора в аналізі проблеми залежить від сукупності об’єктивних і суб’єктивних чинників, серед яких чи не найголовнішим виступає висока моральність самого автора,

його вміння толерантно ставитися до чужих думок, суджень, враховуючи їх у своїй творчій діяльності” [4, 15].

У текстовій структурі веб-щоденника наявні й такі публіцистичні мікрожанри, як записи публічних виступів, міні-рецензії, літературно-критичні нариси, відгуки, які сприяють формуванню авторської позиції щодо естетичних явищ, літературного процесу загалом. Так Володимир Даниленко у своєму письменницькому блозі пише: „Вершиною літературознавчих студій Н. Зборовської стала, безперечно, монографія „Код української літератури”. Ця монографія важка в читанні, як романи Євгена Пашковського, з яким вона підтримувала приязні стосунки до кінця свого життя. І коли Пашковський телефонував Нілі й розповідав про свою самотність та особисті проблеми, вона саме проходила сеанси хіміотерапії й терпляче його вислуховувала та втішала” [8].

Рецензія в онлайн-щоденнику близька до коментарів, що публікується після статей, літературних творів, тез тощо. Визначати жанр свого твору в інтернет-мережі надано автору. „Популярність послугування таким жанром, – зазначає С. Чемеркін, – своєрідна реакція на художні чи інші твори, які розміщені в Інтернеті. Саме у рецензіях виявлено найвищий рівень розмовності в науковому дискурсі” [18, 100].

На сторінках блогів рецензія є невеликим за обсягом науковим твором, обмеженим кількома реченнями: „17 жовтня 2010 року. Лариса Денисенко. Власне, відчуття від Щоденника приємне. Симпатична еkleктика, є хороші тексти, емоційні тексти, є дуже кіношні, є цікаві підходи і хороші вірші. Ну є ще такі, що мене особисто не вразили, є такі (мені здалося), що може людина щось думала і планувала – а вийшло щось на кшталт відписки. Але я цілком можу помилятися...” [12]. С. Чемеркін підкреслює: „У сучасних інтернет-рецензіях залишається один із найголовніших складників цього жанрового різновиду наукового твору – оцінка, тобто логічний висновок із твору, визначення його сильних і слабких сторін, навіть якщо така оцінка позначена одним словом” [18, 103], і який реалізується через назву аналізованого твору, автора, авторство рецензента, оцінку твору, дату тощо.

Публіцистичність текстів інтернет-щоденників робить останніх актуальними, злободенними, суспільно-хвилюючими: „Ай да Гоголь, ай да сукин син. Я не знаю як ви, а я особисто зовсім забув про 200-ліття Миколи Васильовича Гоголя. Щоб якось виправитись, я з наступного року буду святкувати річницю 200-ліття Миколи Васильовича Гоголя – першу річницю, другу і т.д.” [1]. У мережевих щоденниках наявна можливість висвітлення тем, які неоднозначно потрактовуються суспільством, а відтак це дає підстави зарахувати блоги до публіцистики

нового зразка: „Минулого року мій улюблений „Кур’єр Кривбасу” опублікував роман Дмитра Дроздовського „Хамелеон”. Перед тим ми вже мали щастя тримати в руках його книжку критики під традиційно совдепівською назвою „Меридіан розуміння». Наступні книжки, мабуть, будуть називатися „Діагональ осяяння” і „Амплітуда інтелекту”. На такі муки, щоб прочитати цю книжку, я, звичайно, не пішла. Достатньо було погортати, зашпортатися об чергову словесну конструкцію з ду-уже розумних слів і задовольнитися незадовільною оцінкою Богдана Пастуха на „Буквоїді” [13].

Деякі вислови можна вважати вдалою анотацією до всієї творчості того чи іншого письменника. Як приклад Лариса Денисенко у своєму живому журналі презентує видатного художника, творчість якого залишається прикметою сучасної художньої школи: „Тема № 1: „Давид Бурлюк – український батько російського футуризму”. Про Давида Бурлюка ходять різноманітні чутки, Володимир Маяковський зізнається, що саме Бурлюк зробив з нього поета, Велимир Хлебніков стверджує, що найкращий його портрет у вигляді трикутника написав Давид Давидович. Він мандрував епохами, країнами, художніми школами, і всюди був активним, відомим, яскравим. Маленький чорний птах на вилиці, дерев’яна ложка в петлиці, картатий піджак, жилет, і картини, що подобаються дітям, бо з бурлюківськими золотими персонажами хочеться гратися” [11].

Власне тому онлайн-щоденник (блог) відносять до гібридних (перехідних) жанрів, та й, на думку С.Херрінг [20], цей жанр є своєрідним мостом (de facto) між мультимедійними інтернет-документами та електронним текстом, який згладжує ті зіставлення, що традиційно існують у парадигмі інтернет-студій між текстовим і мультимедійними форматами надання інформації. У недалекому майбутньому саме завдяки блогам ці зіставлення повинні зникнути зовсім.

Сучасні онлайн-щоденники – це щоденні й періодичні записи, які охоплюють різні сфери життя автора. Їх автори користуються багатьма методами пізнання, зокрема – інформативними, які дозволяють подавати інформацію через замітки, інтерв’ю, кореспонденції. При аналітичних методах пізнання, на які ми часто потрапляємо в інтернет-щоденниках, подано авторський коментар, рецензію, огляд, статтю, часом автори віддають перевагу формам листа або звернення. Художньо-публіцистичний метод знаходить утілення в письменницьких блогах, де викладаються нариси, замальовки, есе, гуморески, поезії тощо.

Жанри записів онлайн-щоденника здебільшого важко

диференціювати, зважаючи на факт їх синкретичності, тобто поєднання ознак записника, щоденника, нотаток, повноправних літературних творів, які викладаються на сторінках блогів, тому щодо переваги жанру щоденника кожен з авторів обирає таку форму, яка найбільш відповідає його творчим можливостям, матеріалу, ситуації.

Композиційні й архітектонічні властивості інтернет-щоденника детерміновані загальними можливостями поетики гіпертексту. Значний обсяг, відкритість онлайнового щоденника корелюють не тільки з технологічними умовами ведення щоденника, зокрема його розгалуженнями, множинністю входжень і виходів, варіативністю прочитання, а й аспектами перцепції та рецепції матеріалу.

Відкритість форми, діалогізм і фактична безфабульність цієї щоденникової модифікації увиразнює емоційно-естетичну роль висловлювання як авторського самовияву, що діахронізується з мультимедійними засобами, посиланнями на інші сайти, коментарями читачів, які здатні змінювати попередні акценти й авторські інтенції. Така форма подачі інформації в контексті розвитку комунікативних технологій надає формі онлайнового щоденника мобільності.

Предметом окремого міждисциплінарного дослідження може стати явище псевдогендерної диференціації мови в сучасній інтернет-комунікації, роль маски та гри у віртуальній дискурсивній практиці.

ЛІТЕРАТУРА

1. *Ай да Гоголь, ай да сукин сын* [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://polumrak.livejournal.com/801131.html>. – Назв. с екрана. – Дата обращения: 11.01.12.
2. *Бовсунівська Т.* Основи теорії літературних жанрів : монографія / Т. Бовсунівська. – К. : ВПЦ „Київський університет”, 2008. – 519 с.
3. *Бочаров А.* Законы дневникового жанра / А. Бочаров // *Вопр. лит.* – 1971. – № 6. – С. 64–69.
4. *Василенко М. К.* Динаміка розвитку інформаційних та аналітичних жанрів в українській пресі : автореф. дис. на здоб. наук. ступеня д-ра філол. наук : спец. 10.01.08 „Журналістика” / Василенко М. К. – К, 2007. – 36 с.
5. *Заборовская С. В.* Особенности виртуального дискурса в пространстве Интернет (на примере интернет-дневников) : дис... канд. филол. наук : 10.02.02 / Заборовская Светлана витальевна. – Х., 2006. – 217 с.
6. *Іздрик Ю.* Інший Формат [Електронний ресурс] / Юрій Іздрик. – Режим доступу: <http://ukrlit.blog.net.ua/2007/07/13/yurij-izdryk-inshyj-format/2/>. – Назва з екрана. – Дата звернення: 21.02.12
7. *Ільків А. В.* Жанр щоденника в українській літературі другої половини ХХ – початку ХХІ століть : дис... канд. філол. наук : 10.01.01 / Ільків Анна Володимирівна. – Івано-Франківськ, 2008. – 222 с.
8. *Істина така ж гірка, як і солодка* [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://litakcent.com/author/volodymyr-danylenko/>. – Назва з екрана. – Дата звернення: 08.10.11.
9. *Кон И. С.* Открытие „Я” / И. С. Кон. – М. : Политиздат, 1978. – 367 с.

10. *Леденева Т. В.* Постмодернизм и современная культура [Электронный ресурс] / Т. В. Леденева. – Режим доступа: http://www.yspu.yar.ru:8101/vestnik/novye_Issledovaniy/1_1/index.html. – Назв. с экрана. – Дата обращения: 07.11.10.
11. *Літературні блоги* [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://newkamera.de/common/projects.html/>. – Назва з екрана. – Дата звернення: 04.01.12.
12. *Літературно-мистецький проект „ЩОДЕННИК”*, „Re: make щоденник” [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://shchodennyk.blogspot.com/>. – Назва з екрана. – Дата звернення: 02.03.12.
13. *Лихоманка Д.* Глухомань тмутараканська, або Графоманія літературних критиків [Електронний ресурс] / Данка Лихоманка. – Режим доступу: <http://litakcent.com/2012/02/10/hluhoman-tmutarakanska-abo-hrafomanija-literaturnyh-krytykiv>. – Назва з екрана. – Дата звернення: 10.02.12.
14. *Михеев М. Ю.* Дневник как эго-текст (Россия XIX–XX) / М. Ю. Михеев. – М. : Водолей Publishers, 2007. – 263 с.
15. *Офіційна сторінка Оксани Забужко* [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.zabuzhko.com/ua/interviews/>. – Назва з екрана. – Дата звернення: 15.02.2012.
16. *Татаренко А.* Поэтика формы в прозе постмодернизму (досвід сербської літератури) / Алла Татаренко. – Л. : ПАІС, 2010. – 544 с.
17. *Фатеева Н. А.* Контрапункт интертекстуальности, или Интертекст в мире текстов / Н. А. Фатеева. – М. : Агар, 2000. – 280 с.
18. *Чемеркін С. Г.* Українська мова в Інтернеті: позамовні та внутрішньоструктурні процеси / С. Г. Чемеркін. – К. : НАН України. Ін-т укр. мови, 2009. – 240 с.
19. *Юферова О. В.* Жанрово-родовий синтез у поетичному щоденнику та подорожі (українська та російська література XIX – початку XX ст.) : монографія / О. В. Юферова. – Запоріжжя : Вид-во КПУ, 2010. – 268 с.
20. *Herring S., Kouper C., Scheidt L., Wright E.* Women and children last: The discursive construction of weblogs // In Laura Gurak, Smiljana Antonijevic, Laurie Johnson, Clancy Ratliff and Jessica Reyman (eds.), *Into the Blogosphere: Rhetoric, Community, and Culture of Weblogs*. Minneapolis, Minnesota: University of Minnesota. [Электронный ресурс] / Herring S., Kouper C., Scheidt L., Wright E. – Режим доступа: http://blog.lib.umn.edu/blogosphere/women_and_children.html.

Аннотация

Ирина Барбукова. Гетерогенная поэтика виртуальных дневников.

В статье рассматривается жанрово-стилевая специфика виртуальных дневников (блогов), констатируется факт их синкретичности по сочетанию признаков блокнота, дневника, заметок, полноправных литературных произведений. Жанровой модификацией классического дневника является онлайн-дневник, который коррелирует с техническими условиями ведения. Это дает возможность автору выбирать собственную форму коммуникации с читателем (гостем) дневника, определять цели ведения, тематику, мультимедийные средства и тому подобное. Поэтика гипертекста, безфабульность, множественность и вариативность прочтения предоставляют онлайн-дневнику публичность, открытость, мобильность.

Ключевые слова: виртуальный, онлайн-дневник (блог), виртуальный дискурс, сеть Интернет, коммуникативное пространство, жанровые модификации, текстовое поле.

Summary

Iryna Barbukova. Heterogenic poetics of virtual diaries.

In the article the genre and stylistic peculiarities of virtual diaries (blogs) are reviewed, the fact of syncretism is stated by combining features of notebook, diary, and literary works. The

modification of the classical diary genre is the online diary, which correlated by the special conditions of writing. This allows the author to choose his own form of communication with the reader (guest) of the diary, determines the purpose of reference topics multimedia tools and others. Hypertext Poetics is the lack of fabula, plurality and diversity of reading, the online diary provides publicity, openness, mobility.

Keywords: virtual, onlinediary (blog), a virtualdiscourse, Internet, communication space, genre modification, text box.